

EKSAMEN

Emnekode: SFB10804	Emnenavn: Mikroøkonomi med anvendelser
Dato: 10.1.2017	Eksamenstid: 4 timer
Hjelpemidler: Kalkulator	Faglærer: Roswitha M. King
Om eksamensoppgaven og poengberegning: Oppgavesettet består av 4 sider inklusiv denne forsiden. Kontroller at oppgaven er komplett før du begynner å besvare spørsmålene. Du må besvare alle de 4 oppgavene. Alle oppgavene teller likt. Lykke til med eksamen!	
Sensurfrist: 31.1.2017 Karakterene er tilgjengelige for studenter på Studentweb senest 2 virkedager etter oppgitt sensurfrist. www.hiof.no/studentweb	

1. Produsentteori (Frikonkurranse – Faktormarked – Matematisk)

En bedrift bruker to produksjonsfaktorer, *arbeidskraft* og *realkapital*, for å produsere en vare.

L	er symbolet for	«mengden arbeidskraft».
K	er symbolet for	«mengden realkapital».
y	er symbolet for	«mengden vare produsert».
p	er symbolet for	«prisen på en enhet av vare, y , som er produsert».
w	er symbolet for	«lønnsatsen på enhet av arbeidskraft, L » (dvs. faktorpris for produksjonsfaktor «arbeidskraft»).
q	er symbolet for	«brukerprisen på enhet av realkapital, K » (dvs. faktorpris for produksjonsfaktor «realkapital»).
π	er symbolet for	«produsentens profitt» (overskudd).
C	er symbolet for	«produsentens totale kostnader».

a) I sammenheng med den ovenfor angitte tekst forklar verbalt betydningen av følgende begreper (detaljert forklaring belønnes):

- (i) produktfunksjon
- (ii) kostnadsfunksjon
- (iii) isokvant
- (iv) isokost

b) Bedriftens profittfunksjon er: $\Pi = p f(L, K) - (wL + qK)$. Forklar verbalt betydningen av følgende uttrykk, som er komponenter i profittfunksjon:

- (i) $f(L, K)$
- (ii) $p f(L, K)$
- (iii) wL
- (iv) qK
- (v) $wL + qK$

c) Med profittfunksjonen $\Pi = p f(L, K) - (wL + qK)$ som utgangspunkt, regne ut to nødvendige førsteordensbetingelsene for profittmaksimum og bruke dem for å utlede følgende uttrykket:

$$\frac{\frac{\partial f(L, K)}{\partial L}}{\frac{\partial f(L, K)}{\partial K}} = \frac{w}{q}$$

Vis detaljerte utregningene og forklar fremgangsmåten din.

d) Forklar verbalt betydningen av uttrykket fra (c), $\frac{\frac{\partial f(L, K)}{\partial L}}{\frac{\partial f(L, K)}{\partial K}} = \frac{w}{q}$.

2. Monopol og Frikonkurransse (grafisk)

En monopolist produserer et enkelt gode.

X er symbolet for mengden av godet produsert.

X^m er symbolet for monopolistens profittmaksimerende mengden av godet.

P^m er symbolet for monopolistens profittmaksimerende prisen av godet.

$C'(X)$ er symbolet for monopolistens marginalkostnad.

- a) Utled grafisk, med mengde av godet på horisontal akse og pris på vertikal akse, og forklar verbalt: omsatt kvantum X^m og pris P^m av godet dersom monopolisten maksimerer profitten, og dersom marginalkostnaden, $C'(X)$ er positive og konstante, representert som et tall c . Diagrammet skal vise og forklare alle vesentlige linjer, kurver og punkter. Alle symboler som du bruker må forklares unntatt dem som er allerede forklart i oppgaveteksten.
- b) I samme diagram vis omsatt kvantum X^* og pris P^* av godet under antagelsen av frikonkurransse.
- c) Tolke forskjellen mellom mengde og pris ved monopol og frikonkurransse. Hva er kilde til forskjellen?

3. Konsumentteori (grafisk)

En forbruker konsumerer to varer: pølser og sennep og bruker en gitt inntekt, m .

Konsumenten tilbringer all inntekt. Begge varer er normale varer. Prisen på de to varer, P_p , og P_s er gitt.

- a) Utled konsumentens optimale tilpasning grafisk. **Diagrammet skal ha pølser på horisontal akse og sennep på vertikal akse** og skal vise og forklare alle vesentlige linjer, kurver og punkter, og må ledsages av forklarende setninger. Alle symboler som du bruker må forklares unntatt dem som er allerede forklart i oppgaveteksten.
- b) Hva skjer med konsumentens tilpasning dersom prisen på sennep faller, gitt at de to godene er komplementære? Vis både egenprisvirkning og kryssprisvirkning i et nytt, godt forklart diagram. Forklar betydning av egenprisvirkning og kryssprisvirkning.
- c) Forklar verbalt betydningen av:
  - (i) egenprisvirkning
  - (ii) kryssprisvirkning
  - (iii) konsumentens optimale tilpasning
  - (iv) indifferenskurve
  - (v) budsjettlinje

4. Konsumentteori (matematisk)

En forbruker konsumerer to goder. Forbrukerens preferanser uttrykkes ved følgende generelle nyttefunksjon $U(x_1, x_2)$, der x_1 representerer kvantum av gode 1, og x_2 representerer kvantum av gode 2. Forbrukeren har en gitt inntekt, m , og bruker opp hele inntekten for å kjøpe gode 1 og gode 2. Prisene på de to godene, p_1, p_2 , er gitte.

Konsumentens budsjettbetingelse er gitt ved $p_1x_1 + p_2x_2 = m$.

- a) Med hensyn på konsumentens nyttemaksimering, gitt budsjettbetingelse, skriv ned Lagrange-funksjonen.
- b) Still opp førsteordensbetingelsene for et maksimum, som er forbundet med Lagrange-Funksjonen, og utled to ligninger som (sammen) beskriver konsumentens optimal tilpasning: *tangeringsbetingelse* og *budsjettbetingelse*.

Anta nå at konsumentens nyttefunksjon har følgende form: $U(x_1, x_2) = 3,5x_1x_2$ som er kjent for å ha følgende førsteordens partielle deriverte: $\frac{\partial U}{\partial x_1} = 3,5x_2$, $\frac{\partial U}{\partial x_2} = 3,5x_1$.

- c) Utled matematiske uttrykket for den mengden av gode 1 og gode 2 som representerer konsumentens etterspørselsfunksjoner for gode 1 og gode 2. Vis utregningene og forklar fremgangsmåten din.
- d) Anta at $m = 300$, $p_1 = 1$ og $p_2 = 2$. Regn ut konsumentens optimale forbruk av de to godene. Vis utregningene og forklar fremgangsmåten din.